

Biodiversiteit op Schouwen-Duiveland

Tekst Job de Jonge, foto's Abe Maaijen

Het is prachtig weer op 1 mei 2024, voor mij een speciale dag op een speciale plaats, omdat mijn opa Job de Jonge op dit Zeeuwse eiland Schouwen-Duiveland werd geboren op deze dag in 1883. Nu kom ik niet voor genealogie, maar voor de imkervereniging aldaar, die dit jaar 100 wordt en zeker niet zuinig omgaat met investeren in biodiversiteit. Vandaag spreek ik Rob Vroom en Helle van der Roest, beiden aftredende bestuursleden van Imkervereniging Schouwen-Duiveland. Ik kende ze al van de cursus ambassadeurs biodiversiteit.

Renesse en het Bijenhuis

Na een zoektocht naar een parkeerplek in het toeristische Renesse, word ik opgevangen door Rob, die mij naar het Bijenhuis meeneemt. In afwachting van Helle en beeldredacteur Abe Maaijen laat Rob me vast het Bijenhuis zien dat werd geopend in juni 2022. Rob: "Het gebouwtje is zeshoekig en heeft meer zeshoekige elementen, die verwijzen naar de bijenraatcel. Er werden elementen van keramiek in verwerkt. We hebben geen water of elektra, maar kunnen gedurende een dag al onze elektrische apparaten, zoals computer en beamer bedienen met behulp van zonne-energie." Rob wijst op de handig opgeborgen klapstoeltjes en op allerlei voorlichtingsmateriaal. Een handig en leuk gebouwtje, strategisch goed gelegen bij de toeristische dorpskern en parkeerplaats. "Het is nog wat kaal in de omgeving, maar over een maand staat de bloemrijke beplanting hoog", verontschuldigt Rob zich. Er staan al enkele fruitboompjes in bloei. De plek is deels omzoomd door een Zeeuwse haag met meidoorn, sleedoorn en veldsdoorn. Een insectenhotel en een mooie sculptuur accentueren de plek. Het beeld is van Vincent Krans en laat een reusachtige bij zien die de wereld beschermt. Het Bijenhuis werd gesponsord door de Fruitgaardvereniging.

Biodiversiteit als bindmiddel

Inmiddels zijn Helle en Abe gearriveerd. We houden het interview aan een picknicktafel bij het bijenhuis. Helle: "Rob en ik startten samen in het bestuur in 2018 en hebben nu twee termijnen achter de rug. Destijds waren er acht imkers van rond de zeventig jaar. Nu hebben we bijna zestig leden, waaronder veel jongere imkers en een aantal vrouwen. Daarnaast zijn er donateurs. Binnenkort komt er een nieuw bestuur dat divers is samengesteld." Ik vraag: "Wat was belangrijk voor jullie succes?" Helle: "Als je iets wil organiseren, moet je niet direct naar de gemeente gaan, maar eerst zelf iets organiseren. Daarbij zijn mensen uit het onderwijs en dominees goede sleutelfiguren". Rob: "We hielden in 2018 een enquête waaruit bleek dat de leden meer wilden dan alleen honing. Er bleek belangstelling voor biodiversiteit, vooral voor planten en insecten. Dat bleek mensen te verbinden."

Educatie gericht op de jeugd en de toeristen

"We zitten hier op een plek waar jullie voorlichting geven. Waar richten jullie je op? Hebben jullie nog andere plekken

Rob Vroom en Helle van der Roest bij het bijenhuis

op het eiland?" wil ik weten. Helle: "Naast ons bijenhuis in Renesse zijn er nog drie plekken waar we voorlichting kunnen geven. Er zijn bijenstandplaatsen op Port Greve Den Osse bij Brouwershaven, bij de Stadsboerderij Zierikzee en bij de Museumboerderij Goemans Zorg te Dreischor. Zo bereiken we veel toeristen. Verder richten we ons op de 21 basisscholen en de middelbare scholen. De leerlingen komen naar de locaties, maar we gaan ook naar de scholen toe." Rob voegt toe: "Zo hadden we voor de middelbare scholieren een project Biodiversiteit en Kunst, waarbij de leerlingen tekeningen maakten van bijvoorbeeld de Kerk van Renesse. De mooiste tekeningen werden vervolgens gedigitaliseerd, waarbij een tekening op een etiket van een potje honing kwam." Ook voor de educatie en voorlichting maakt de imkervereniging gebruik gemaakt van partners, zoals Natuur- en Milieueducatie (NME).

Drie projecten met sponsors en burgerparticipatie

Helle vertelt over het eerste succesvolle project van de imkervereniging. Het betrof de versterking van biodiversiteit in voor Zeeland kenmerkende hoogstamfruitbomen. De imkers werkten samen met Rotary, gemeente Schouwen-Duiveland en Landschapsbeheer Zeeland om dorpen op Schouwen-Duiveland elk van een hoogstamboomgaard te voorzien. Naast de financiering is qua onderhoud en

Een overzicht van het terrein dat opnieuw is ingericht

beheer burgerparticipatie van groot belang. Deelname van vrijwilligers, volwassenen en scholieren gaat vooraf aan biodiversiteit en aan een nieuwe toeristische trekpleister langs de fietspaden. Boomgaarden vinden we inmiddels bij Renesse, Ellemeet en Noordwelle. Er komen er 16 in totaal. Met dit project won de vereniging de NBV Biodiversiteitsprijs in 2020.

Het tweede project wordt door Helle en Rob benoemd als het akkerrandenproject. De imkers werken samen met de gemeente en Stichting Zonnestraal. In 2019 startte men met het financieren van een zaadmengsel dat wordt toegekend aan deelnemende agrarische bedrijven. De gemeente stimuleert het behoud van de akkerranden na afloop. Tot op heden is 27 hectare gerealiseerd. Men wil naar 40 hectare. De kruiden kunnen, indien gevoerd aan koeien, de kaas geproduceerd uit de melk een smaak geven. Helle: "De biodiversiteit wordt verhoogd door de verbindingen die de akkerranden hebben tussen natuurgebieden. Toeristen genieten bovendien als ze er langs fietsen."

Het meest recente project betreft de vergroening van basisscholen en kinderopvang. De schoolpleinen worden vergroend en daarnaast worden er moestuinen voor kinderen aangelegd. Rob: "Dat kan ook naast een bejaardencentrum zijn." Helle: "De gemeente gaf aanvankelijk aan dat het plan dertig jaar zou duren, maar wij als imkers stelden dat wij het in drie jaar kunnen realiseren. In een projectgroep kwam een samenwerking tot stand tussen onder anderen de imkersvereniging, het bedrijfsleven, de IVN, de NME en de voorzitters van de schoolverenigingen. Voor het project als geheel is ruim twee miljoen euro beschikbaar. Binnen het

Sculptuur van Vincent Krans, een reusachtige bij beschermt de wereld

project biedt Nireas ondersteuning. Nireas Groep biedt begeleiding, wonen en dagbesteding aan voor mensen met autisme en aanverwante problematiek. Verder wordt de uitvoering gedaan door leerlingen, ouders, buurtbewoners en eilandelijke hoveniers, de laatste onder meer via stagairs.

Voorbeeldfunctie

Deze imkervereniging is naast de eerder in Bijenhouden besproken vereniging uit Amstelveen een goed voorbeeld voor andere imkerverenigingen en het bestuur van de NBV van wat imkers kunnen bereiken op het gebied van educatie en biodiversiteit door te verbinden en sponsors aan te trekken.

Samen met mijn vrouw sluit ik de dag af met een bezoek aan de museumboerderij waar de geschiedenis van bewoners op Schouwen-Duiveland wordt belicht, zoals mijn opa Job en eerdere voorouders. We zagen daar ook de bijenkasten van de imkervereniging tussen de kruiden staan. ●